

КУРСОВА РАБОТА

ПО МИКРОИКОНОМИКА

НА ТЕМА:

ПРОБЛЕМЪТ „МОНОПОЛИЗАЦИЯ” В БЪЛГАРИЯ

Изготвил:

Проверил:

София, 2017

Въведение

Трудно е да се определи наличието на чист монопол в страната. Но относно естествените монополи това е състояние на стоков пазар, където има едно предприятие, което може да упражнява неограничена пазарна мощ като резултатът е значителни икономии от мащаба при производството на някои продукти. Това е икономически оправдано и социално приемливо, тъй като тази власт е компенсирана чрез икономия на ресурси. Естественият монопол възниква в резултат на разликата в технологичната ефективност, често в съответствие с търсенето на пазара, а не като последица от действията на конкурентите. По тази причина, той се характеризира с все по-ниски средни стойности и пределни разходи, тъй като обемът на производството нараства. В резултат на този пазар има място само за едно предприятие, което е в състояние да постигне икономии от мащаба за даден продукт. На такива пазари конкуренцията е нежелана или дори невъзможно.

По време на преобразуването от планирана в пазарна икономика, ситуацията на енергийния пазар в България се е променила радикално. Основни промени са били направени в редица сектори, които традиционно са се считали за държавна собственост - производство на електроенергия, водна мрежа, отопление и т.н. Основните аргументи за реорганизацията на естествените монополи са били желание за промяна във формата на собственост, претенции за тяхната неефективност и стремеж към създаване на конкурентноспособност. В резултат на тези промените днес има известна промяна в същността на естествените монополи, която се проявява чрез някакво положително въздействие върху публичните производствени процеси. Освен това, компаниите с монополни позиции в дадени икономически сектори обикновено притежават значителни инвестиционни възможности, които обикновено се използват.

Въпреки това, в същото време реалният живот показва наличието на техническа и технологична ефективност, концентрирайки публична услуга в ръцете на един производител, което води до редица отрицателни последици. Злоупотребата с монополни позиции, неправилно представяне на разходите и налагане на високи цени практически обезценяват значението на икономите от мащаба и карат обществото да плаща прекалено висока социална цена за технологичните постижения. Много често тази цена едва ли може да бъде определена като монополистична при прикриването цялата информация. Но трябва да се има предвид, че много други производствени съоръжения до голяма степен са в зависимост от производството на естествени монополи. По тази причина, трансформацията на естествените монополи е начина, който трябва да доведе до постигане на равновесие между икономическата ефективност и социалната справедливост. Достигането на това равновесие ще позволи реализирането на някои от ключовите цели на държавата като:

1. Създаване на благоприятни условия за развитие на естествените монополи, като същевременно се защитава обществения интерес.
2. Определяне на реалистични цени за услугите въз основа на действителните производствени разходи и производствена ефикасност.
3. Стимулиране на производителите да намалят разходите, да подобрят качество на услугите и да повишат ефективността на инвестициите.
4. Създаване на благоприятни условия за конкуренция в икономически сектори с естествени монополи.

Основният проблем на регулирането е да се принудят компаниите в монополно положение да действат в унисон със социалните цели. Въпреки редица положителни промени и натрупаният през последните години опит, трябва да се признае, че енергийният пазар в България страда от редица сериозни проблеми.